

σοφώτεροι τῶν λοιπῶν, εἴτε ἡ ψευδὴς ἰδέα ὅτι δειχνεν γενναιότητα καταφρονούντες τὰς ποινὰς τοῦ μέλλοντος κόσμου, τὰς τόσον μεγάλην ἐπιφροῆν ἔχουσας εἰς τοὺς ὁποίους αὐτοὶ ὀνομάζουσι ἀσθενέστερα πνεύματα· εἴτε τὸ μῖσος πίστεως, ἡ ὁποία πρέπει νὰ τῶν ἀποκόψη μὲν ὄχι ὀλίγας ἐλπιζομένας ἡδονὰς, νὰ τοὺς πληρώσῃ δ' ἐλέγχου διὰ πολλὰς ἐκεῖνων, τὰς ὁποίας ἤδη ἀπέλαυσαν.

Τόσον καθαρῶς ἀπεδείχθησαν τὰ μεγάλα θεμελιώδη ἄρθρα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τὸ κῦρος τῆς παραδιδούσης αὐτὰ θείας ἀποκαλύψεως, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ μὴ πληροφορηθῶσι περὶ αὐτῶν οἱ ἔχοντες ὅσα ν' ἀκούωσι καὶ ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπωσι. Ἀλλὰ, καὶ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρχῃ τὶ σφαλερὸν εἰς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν, δὲν ἐμπορῶ νὰ εὕρω κακὰ τινὰ ἐξ αὐτοῦ ἐπακολουθήματα. Τὰ περὶ τῆς ἐνσαρκώσεως καὶ πάθους τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν δόγματα γεννοῦν φυσικὰ τοιαύτας ἀρετῆς ἐξῆς εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὸν νοῦν, ὥστε, καὶ ἂν, καθυπόθεσιν, ἦτο δυνατόν νὰ σφάλωμεν εἰς αὐτὰ, λέγω ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ἄπιστος πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ, τὴν ἐλάχιστον, ὅτι κἀνὲν ἄλλο σύστημα θρησκείας δὲν ἐδύνατο τόσον δραστηρίως νὰ συντελέσῃ πρὸς ὑψωσιν τῆς ἠθικῆς. Μᾶς δίδει μεγάλας ἰδέας περὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς ἀνθρωπίνου φύσεως, καὶ περὶ τῆς ἀγάπης τὴν ὁποίαν τρέφει πρὸς τὰ κτίσματά του τὸ ὑπέρατον Ὄν, καὶ ἀκολούθως μᾶς ἐνασχολοῦν εἰς τὰς ὑψηλοτάτας πράξεις χρεῆς πρὸς τὸν Δημιουργόν, τὸν πλησίον, καὶ τὸν ἐανιόν μας. Πόσα εὐγενῆ ἐπιχειρήματα δὲν ἐσύναξεν ὁ ἅγιος Παῦλος ἀπὸ τὰ κυριώτερα τῆς θρησκείας ἡμῶν ἄρθρα, διὰ τὸν προβιβασμὸν τῆς ἠθικῆς εἰς τοὺς τρεῖς μεγάλους αὐτῆς κλάδους!— Ἄς μὲ συγχωρηθῇ νὰ δώσω ἐν παράδειγμα εἰς ἕκαστον εἶδος. Τί δύναται ἰσχυρότερον νὰ μᾶς παρακινήσῃ σταθερῶς νὰ ἐμπιστευώμεθα καὶ νὰ στηριζώμεθα εἰς τὰ ἐλέη τοῦ Δημιουργοῦ μας, παρὰ τὸ ὅτι ἔδωκε τὸν Υἱὸν αὐτοῦ νὰ πάθῃ διὰ ἡμᾶς; Τί δύναται νὰ μᾶς κάμῃ ν' ἀγαπῶμεν καὶ νὰ ὑποληπτώμεθα ἕως καὶ τὸν πλέον ἀσήμαντον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους πλέον παρ' ὃ διαλογισμὸς, ὅτι ἀπέθανεν ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ Χριστός; Τί νὰ μᾶς διαθέσῃ ἀκριβέστερον νὰ φυλάττωμεν τῶν ἰδίων μας καρδιῶν τὴν καθαρότητα, παρὰ τὸ ὅτι εἴμεθα μέλη τοῦ Χριστοῦ, καὶ μέρος τῆς κοινωρίας, τῆς ὁποίας τὸ ἄσπιλον αὐτὸ πρόσωπον εἶναι ἡ κεφαλὴ; Ἀλλὰ ταῦτα εἶναι δεῖγμα μόνον τῶν θαυμασιῶν ἐκείνων ἐνισχύσεων τῆς ἠθικῆς, τὰς ὁποίας ὁ Ἀπόστολος ἔστυρεν ἀπὸ τοῦ μακαρίου μας Σωτῆρος τὴν ἱστορίαν.

Ἄν ἐστοχάζοντο ταῦτα οἱ νεώτεροί μας ἄπστοι μὲ τὴν ἀνήκουσαν εἰλικρίνειαν καὶ σπου-

δαιότητα, δὲν ἠθέλαμεν τὸς βλέπειν νὰ φέρονται μὲ τοιαύτην πικρίαν, ἀλαζονείαν, καὶ κακίαν. Δὲν ἠθέλαν προβάλλειν τοιοῦτους ἀσημάντους σοφισμοὺς, ἀμφιβολίας, καὶ δισταγμοὺς, ὁποῖος εὐκόλως ἐμπορεῖ τις νὰ κινήσῃ κατὰ παντὸς τοῦ αὐτοῦ δεκτικῆ μαθηματικῆς ἀποδείξεως, μὲ σκοπὸν νὰ σαλεύωσι τὰ φρονήματα τῶν ἀμαθῶν, νὰ ταράττωσι τὴν δημόσιον εἰρήνην, νὰ ἀνατρέψωσι τὴν ἠθικὴν, καὶ νὰ ῥίψωσιν εἰς σύγχυσιν καὶ ἀταξίαν τὰ πάντα.

ΦΥΣΙΚΟΝ μας εἶναι, ὁπότεν ἀγνωῶμεν τί μέλλει νὰ μᾶς συμβῇ, νὰ φοβώμεθα τὸ χειρότερον ἐκ τῶν δυναμένων νὰ συμβῶσι· καὶ διὰ τοῦτο, ἡ ἀδηλότης εἶναι τόσον φοβερά, ὥστε πολλάκις ζητοῦμεν ν' ἀπαλλαγώμεν αὐτῆς μὲ τὸν κίνδυνον τινὸς βλάβης.

Ω ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΗ ὑγεία! σὺ τρώντι εἶσαι ὑπὲρ χρυσίον ἔ πάντα θησαυρόν· σὺ μεγαλύνεις τὴν ψυχὴν, ἔ ἀνοίγεις ὄλας αὐτῆς τὰς δυνάμεις διὰ νὰ δέχεται διδασκαλίαν, ἔ νὰ νοστιμεύεται τὴν ἀρετὴν. Ὅστις ἔχει σέ, δὲν ἔχει παρὰ ὀλίγα νὰ ἐπιθυμήσῃ· ὅστις δὲ εἶναι τόσον ἄθλιος, ὥστε νὰ σέ στερηθῆται, στερεῖται μετὰ σοῦ τὰ πάντα.

ΧΡΕΩΣΤΟΥΜΕΝ νὰ στοχαζώμεθα, ὅτι, ὅσον πλείοτερα ἀπολαμβάνομεν, διὰ τόσον πλείοτερα ἔχομεν νὰ δώσωμεν λόγον· καὶ ὅσον εἴμεθα ἰκανότεροι ν' ἀγαθοποιῶμεν, εἰς τόσον μεγαλητέρας ποινὰς ὑποβαλλόμεθα, ἀμελοῦντες αὐτὰς τὰς εὐκαιρίας.

ΚΑΘΩΣ ὁ πλοῦτος, παρόμοια καὶ ὁ φωτισμὸς τῆς διανοίας, τότε μόνον ὠφελεῖ τὴν πολιτείαν, ὅταν διασπείρεται ἀναλόγως εἰς ὅλους τοὺς πολίτας. Ἡ συσσώρευσις τοῦ πλοῦτου εἰς ὀλίγους τινὰς γενῶν τοὺς Συβαρίτας, καὶ τοὺς ὀλίγους ἀπόρους, δύο μέρη τῆς πολιτείας πάντοτε εἰς πόλεμον, ἕως νὰ καταστρέψωσι τὴν πολιτείαν. Ἀπὸ τὸν περιορισμὸν πάλιν τῆς σοφίας εἰς πολλὰ μικρὸν ἀριθμὸν πολιτῶν ἀναβλαστάνουν οἱ σοφολογιώτατοι σχολαστικοί, οἱ ὁποῖοι ἐμποδίζουσι τὸν φωτισμὸν τοῦ κοινοῦ λαοῦ, διὰ τὸν φόβον μὴ τοὺς καταφρονήσῃ ὁ κοινὸς λαὸς, καὶ διὰ τὴν ἐλπίδα, ὅτι τοὺς χυδαίους θέλῃν εὐρεῖν βοηθοὺς, ἐὰν τοὺς ἔλθῃ ὀρεξίς νὰ θεραπεύσωσι τὰ πάθη των.—ΚΟΡΑΗΣ.

Πάν τὸ περιττὸν ἀκαίρον, ἐπεὶ λίγος ἐστὶ σατοῦς, Ὡς καὶ τοῦ μέλιτος τὸ πλέον ἐστὶ χολή.